

šanca»

SENIOR&JUNIOR

trojgeneračný informačný a praktický občasník

1/2015
zdarma

Svetoví odborníci
v Náruči záchrany:

DETSTVO
určuje náš život

Nenechajte sa týrať!

Odkázaní
seniori prosia
O POMOC

Hniezda záchrany
majú knihu

kmotričky

Staňte sa kmotričkou, aby dieťa ostalo s mamičkou

- Chcete pomôcť opusteným matkám, ktoré ostali so svojimi deťmi samé?
- Máte aspoň 30 rokov, aspoň jedno dieťa?
- Máte aspoň raz týždenne čas, ktorý by ste mohli venovať mamičke s dieťaťom?

Ak áno, staňte kmotričkou-mentorkou! Pomôžete mamičke s dieťaťom: pri výchove detí, radami pri hospodárení, varení a najmä záujmom a priateľstvom. Zaškolíme vás a podporíme na supervízii – pravidelnom stretnutí všetkých kmotričiek s psychologičkou.

Miesto výkonu dobrovol'níctva:

Centrum sociálnych služieb Náruč záchrany
SENIOR&JUNIOR
Fedáková 5, Bratislava - Dúbravka

Prihláste sa na:

junior@naruczachrany.sk
0905 888 234

Termín školenia: október - november 2015

Pre vás, ktorí nemôžete venovať svoj čas, môžete darovať peniaze na vzdelávacie programy pre mamičky, ktoré ich pripravujú na samostatný život po odchode zo zariadenia. Jednoducho – cez darovací vidžet na www.kmotricky.sk

ĎAKUJEME A TEŠÍME SA NA VÁS!

Naša ľahostajnosť je hrozba

Krajinou sa nesie téma utečencov a rozdeľuje občanov Slovenska na tých, ktorí ich vnímajú ako hrozbu, na tých, čo vyzývajú k ľudskosti a k pomoci utečencom a na poslednú skupinu, ktorá je vlastne súcitná, ale zároveň má strach z neznámeho a cudzieho.

Chápem ten strach. Pozerajúc sa na zábery vraždenia extrémistickými šialencami z ISIS, ktorí zneužívajú islam na svoje mocenské úchylné ciele, musí každý súdny človek odvrátiť zrak a želať si, aby to skončilo, alebo bolo aspoň čo najďalej od jeho domoviny a detí. Lenže tí utečenci, ktorých sa bojíme, utekajú práve pred týmto šialenstvom. Šialenstvom, ktoré sa ako rakovina rozšírila v krajinách Blízkeho a Stredného východu po tom, čo americká politika podporovaná krajinami NATO a EÚ, vrátane Slovenska rozvrátila najprv Irak, potom Liby a napokon Sýriu. Presne tak, ako si to kedysi mocnosti naplánovali. Že sa im to vymklo z rúk? Nemyslím. USA nemali problém bombardovať Afganistan, Irak, dokonca ani bývalú Juhosláviu, prečo dnes efektívne nezasiahnu proti ISIS? Ako je možné, že embargo proti Rusku bolo uplatniteľné, ale nikto neuválil embargo na vývoz zbraní do oblastí, kde sa rozpína ISIS? Miesto účinného zastavenia hrozieb, zbrojárske loby zarábajú viac ako kedykoľvek predtým, čo celkovú americkú ekonomiku dostáva do podstate lepších čísiel. Európa, ktorá sa začínala dostávať z ekonomickej krízy spustenej nezodpovednosťou práve amerických bánk, dnes musí čeliť náporu utečeneckých vln a rasistických a neonacistických nálad. Globalizácia a v rámci nej aj kontrola nad energetickými zdrojmi Blízkeho a Stredného východu sa dostáva do vrcholnej fázy. Staré známe Rozdeľuj a panuj čaká na vavrín. Hádajte na hlavu koho napokon bude?

Nečudo, že politici i sociálne siete vrú. Nečudo, že pod týmto veľkým kotlom zastali v stojatých vodách všetky naše vlastné, akoby drobné starosti a neriešené nepravosti.

Od kauzy Váhov, v ktorej dlhy súkromnej spoločnosti boháča preberá nechápem z akého dôvodu štát a dáva ich na bedrá už tak ožobračených daňových poplatníkov a drobných podnikateľov, cez nevyriešený problém platov zdravotných sestier v sociálnych zariadeniach až po ignoráciu finančnej diskriminácie odkázaných seniorov, ktorí sú umiestnení u neverejných poskytovateľov.

Nechávame si šliapať po vlastných právach, tleskame paušálnemu rozdávaniu almužny, ktorú v podobe lístku na vlak či zvýšeného rodičovského príspevku dostávajú aj bohatí ľudia, ale stredná vrstva a chudáci pritom krvácajú. Tí v sociálnych domovoch, ktoré nepatria samospráve zomierajú neraz bez centu pomoci z verejných zdrojov.

Hlavne, že sme vďační, že nám sem vláda nevypustí utečencov, že nechce dať z našich peňazí lenivým Grékom a netušíme už, že veľkú časť európskej pomoci zhrabli vlastne nemecké banky... Zvykli sme si na populizmus a prijímame ho ako mannu nebeskú počas nedeľnej omše. Ale naša podstata: solidarita človeka k človeku a povinnosť postarať sa o našich predkov, našich zubožených starkých, zostala pred bránami chrámu. Pred naším srdcom. Mimo našich priorít.

Slováci, už sa zobudme: Nie utečenci, ale populizmus a naša vlastná povrchnosť a ľahostajnosť je to, čo nás ohrozuje!

Anna Ghannamová

Šanca • senior&junior • trojgeneračný informačný a praktický občasník

Vydáva občianske združenie Šanca pre nechcených, Jadranská 34, 841 01 Bratislava, e-mail: sanca@sancaoz.sk, tel: 0903 903 298, IČO: 30 856 515, dátum vydania: september 2015, 8. ročník • **ŠÉFREDAKTORKA** • Mgr. Anna Ghannamová • **EDITOR** • Mgr. Alena Petrželková • **REDAKTORKA** • Mgr. Eva Gantnerová • **ART DIRECTOR** • Starion, s. r. o. • **OBÁLKA FOTO**: shutterstock.com • **INZERCIA** • GWAY, s. r. o., sanca@sancaoz.sk, • **TLAČ** • IPOS, s. r. o. • **EVIDENCIA** • EV 2936/09 • **REDAKČNÁ RADA** • PhDr. Daniela Čechová, PhD. MUDr. Michal Kliment, Csc. • Nevyžiadané rukopisy a obrazový materiál nevraciam. Za obsah inzercie zodpovedajú inzerenti. Autorské práva vyhradené. • Vychádza z finančnou podporou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

PRÁVA SENIOROV SÚ PORUŠOVANÉ

Konkrétne práva:

1. na pomoc v núdzi
2. na rovnosť občanov, a teda nediskriminovanie jednej skupiny občanov
3. na ochranu zdravia a bezplatnú zdravotnú starostlivosť v rámci zdravotného poistenia
4. na rovnaké podmienky v poskytovaní služieb a teda na dodržiavanie pravidiel hospodárskej súťaže

Porušovanie práva na sociálnu pomoc

Podľa článku 39 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky „Každý, kto je v hmotnej núdzi, má právo na takú pomoc, ktorá je nevyhnutná na zabezpečenie základných životných podmienok.“

Senior, ktorý je odkázaný, čo znamená, že posudkový lekár príslušného samosprávneho kraja na základe jeho diagnóz a zdravotného stavu určil, že je v samoobslužných činnostiach odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby, je občanom v núdzi. Ak jeho dôchodok nestačí na úhradu starostlivosti, tak je občanom v hmotnej núdzi. Ako taký na základe Ústavy SR má mať teda právo na adekvátnu pomoc a podľa zákona 448/2008 o sociálnych službách si môže vybrať **druh sociálnej služby** a môže ísť do:

- Zariadenia opatrovateľskej služby (ZOS)
- Zariadenia pre seniorov (ZPS)
- Špecializovaného zariadenia (ŠZ)
- Domova sociálnych služieb (DSS)

– kde sa mohol hlásiť len do 1.1. 2015

Súčasne si môže vybrať aj **poskytovateľa tejto služby** – či pôjde do verejného, t.j. samosprávneho zariadenia, alebo do neverejného zariadenia, ktoré prevádzkujú neziskové organizácie (nesprávne sa im hovorí súkromné, ale takéto zariadenie nevyrába súkromný zisk pre seba, ale zo zákona všetky prostriedky musí vložiť do služby seniorom). Príspevok v ZOS a ZPS je 320 EUR mesačne a vypláca ho cez Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny štát, hoci ho pôvodne mali vyplácať obce a mestá, no tie si túto povinnosť neplnili! Problémom je aj

Kam sme sa to dostali, keď sa nevieme postarať o tých najúbohejších? O odkázaných seniorov – imobilných, inkontinentných, v rôznych štádiách demencie a Alzheimerovej choroby, z ktorých mnohí zomierajú bez odbornej pomoci a bez centu z verejných zdrojov. Ide o ľudí, o ktorých aj keby sa rodina chcela postarať, nemôže, pretože nedokáže zabezpečiť adekvátnu 24-hodinovú starostlivosť. S príspevkom občana sa má o takýchto ľuďoch postarať štát, respektíve samospráva. A práve tu dochádza, po 23 rokoch od vzniku Ústavy Slovenskej republiky, k porušovaniu ústavných práv odkázaných seniorov.

výška tohto príspevku – je na úrovni roku 1998, keď bola minimálna mzda vo výške cca 98 EUR, ale dnes dosahuje minimálna mzda sumu 380 EUR. Prítom mzdové náklady s odvodmi na odborný personál predstavujú zhruba 79% všetkých nákladov na sociálne služby pre seniorov. Je takmer nemožné za takýchto podmienok zabezpečiť odborný a stabilný tím, ktorý je v starostlivosti o seniorov kľúčový. **Je preto absolútne na mieste žiadať zvýšenie tohto príspevku na 400 EUR mesačne.**

Ak odkázaný senior má psychiatrické diagnózy, napríklad trpí Alzheimerovou chorobou, má nárok na služby v Špecializovanom zariadení (ŠPZ), kde je aj viac pracovníkov. Špecializované zariadenia však po decentralizácii kompetencií štátu na samosprávu nepatria pod mestá a obce, ale pod samosprávne kraje. Aj takéhoto občana posudzuje posudkový lekár a určí mu stupeň odkázanosti. Podľa stupňa mu prináleží finančný príspevok od 248 do 310 EUR mesačne. Problémom však je, že **samosprávne kraje nevyplácajú takto odkázaným seniorom dané príspevky hneď**, musia na ne čakať v poradovníkoch. Ak dĺžka čakania bola v roku 2012 – 2013 zhruba 4 mesiace, dnes sa na tento príspevok napríklad v Bratislavskom samosprávnom kraji čaká senior 8-10

mesiacov! **A žiaľ, časť seniorov sa príspevku ani nedožije.** Samosprávne kraje to dôvodujú nedostatkom financií v rozpočte. Ak by chceli naozaj plniť svoju obligatórnú funkciu – teda zabezpečenie sociálnych služieb ľuďom v núdzi, mali by sa pridať k protestujúcim organizáciám poskytovateľov a prijímateľov služieb a žiadať od štátu na túto nevyhnutnú službu viac zdrojov. Žiaľ, keďže predsedami krajov sú politickí nominanti, väčšinou vždy z vládneho tábora, nikdy nebudú protestovať voči svojim straníckym kolegom vo vláde.

REALITA:

„Podľa našich informácií sa príspevku v odkázanosti zo samosprávnych krajov vôbec nedožije tretina, ktorí o príspevok požiadali. Rodina si nevie pomôcť. Lebo príspevok sa stal **nevymáhateľným**. A to potom, čo z iniciatívy poslankyne Jany Valovej za Smer bola v roku 2012, s platnosťou od januára 2013 zo Zákona o sociálnych službách **zrušená 60-dňová lehota, dokedy bola samospráva povinná podpísať so seniorom Zmluvu o poskytovaní sociálnych služieb, a teda bola povinná mu dať príspevok v odkázanosti. Teoreticky takéhoto seniora nemusí umiestniť vôbec. Bez lehoty je za to samospráva nezáväzná!**“, hovorí Milada Dobrotková, predsedníčka Asociácie

poskytovateľov sociálnych služieb. Ak už aj kraje vyplatia občas a oneskorene príspevok v odkázanosti pre klientov v Špecializovanom zariadení, tak aj v tomto prípade je výška nedostatočná na pokrytie nákladov na službu. Veď porovnajme: Pred vznikom zlého Zákona 448/2008 o sociálnych službách z dielne smeráckej exministerky Viery Tomanovej bol príspevok v odkázanosti pre seniorov vyšší než je dnes. Podľa „Správy ombudsmanky o ochrane a uplatňovaní základných práv a slobôd v činnosti orgánov verejnej správy vo vzťahu k seniorom SR“ bol príspevok v prepočte na eurá **428,75** mesačne. Po novele z roku 2012 však politici sumy znížili a príspevok na odkázaného seniora sa dostal na **súčasných cca 310 maximálne 320 EUR mesačne. Čo je o cca 109 EUR mesačne menej!**

RIEŠENIE?

Vrátenie 60-dňovej lehoty a zakotvenie nároku na príspevok v odkázanosti okamžite, t.j. od právoplatnosti Rozhodnutia o odkázanosti a odo dňa, kedy bol senior umiestnený v neverejnom zariadení. To znamená, aby nemusel byť senior, kým mu kraj nedoplatí príspevok, samoplatcom. Zvýšenie príspevku v odkázanosti, tak aby bolo možné službu realizovať – na 400 EUR mesačne. A tak, ako ministerstvo odo- ➤➤➤

bralo povinnosť vyplácať príspevok v odkázanosti obciam a mestám pre služby ZOS a ZPS, malo by odobrať vyplácanie príspevku v odkázanosti aj krajom pre služby ŠZ a DSS, lebo kraje si povinnosť riadne plniť nebudú, aj keby dostali viac z daní. Ak si samospráva neplní kompetenciu, štát je povinný veci napraviť a je povinný garantovať ústavné právo občanov.

Porušovanie rovnosti občanov
Diskriminácia odkázaných seniorov u neverejných poskytovateľov
Podľa článku 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky:
„Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodnateľné, nescudziteľné, nepremiľateľné a nezrušiteľné.“
Podľa článku 12 ods. 2:
„Základné práva a slobody sa zaručujú na území slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod, alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.“
Podľa tzv. antidiskriminačného zákona, teda Zákon 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou hovorí v paragrafe 2 ods. 1:
„Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania, alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti, alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného, alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu, alebo iného postavenia.“

REALITA:
Pred platnosťou zákona 448/2008 o sociálnych službách dostal každý poskytovateľ – bez ohľadu na to, či je verejný, či neverejný na každého prijímateľa takmer 13 000 Sk. Zákon z dielne exministerky **Viery To-manovej, to však zmenil. Nielenže znížil sumu na jedného seniora, ale rozdelil seniorov na verejných** (umiestnených v zariadeniach VÚC, mesta alebo obce) **a neverejných** (umiestnených v zariadeniach, ktorých zriaďovateľmi sú neziskové organizácie, občianske združenia, alebo cirkev a ktoré dostanú licenciu iba vtedy, ak službu neposkytujú za účelom zisku).
Ako vyzerá diskriminácia v praxi? Tak, že financovanie sociálnych služieb nie je rovnaké. Senior vo verejnom zariadení platí len **1/3** z vlastných peňazí, **takže až 2/3** nákladov na službu hradí verejný poskytovateľ, ktorý na tento účel dostáva financie od svojho zriaďovateľa (obec, mesto, alebo VÚC), **teda verejné zdroje**. Takýto senior teda čerpá verejné zdroje hneď pri nástupe do zariadenia. Väčšine seniorom stačí na to ich dôchodok. Príbuzní nemusia doplácať nič, alebo len málo. Byť po seniorovi zdedia deti, alebo vnuci a nemusia si napríklad brať hypotéku ...
Senior v neverejnom zariadení naopak, platí 2/3 z vlastných zdrojov a z verejných zdrojov čerpá len 1/3. Väčšine týchto seniorov na 2/3- tinovú platbu za službu ich dôchodok nestačí, preto na ich službu musia doplácať príbuzní. Financie im nik nevráti (v ČR im to vyplácajú späťne), lebo hoci ich príbuzný mal právoplatné Rozhodnutie o odkázanosti od posudkového lekára samosprávy, podľa ktorého je od toho dňa odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby, **zákon nezabezpečil vymáhateľnosť tejto dotácie.** Ak

takýto odkázaný senior príbuzných nemá – neraz zomiera bez odbornej pomoci sám.
Podľa predsedníčky Združenia seniorských prijímateľov sociálnych služieb Anny Ghannamovej prijímateľa sociálnych služieb u neverejných poskytovateľov sú diskriminovaní v podiele čerpania z verejných zdrojov na zabezpečenie sociálnej služby v porovnaní s prijímateľmi verejných zariadení. V čom? Starostlivosť o takéhoto prijímateľa v SR stojí 1000 EUR mesačne. Takzvaný „verejný klient“ dostane zo samosprávy cca 700 EUR „neverejný klient“ by mal dostať cca 300 a aj na to čaká 4-10 mesiacov, podľa kraja a mnohí sa toho ani nedožijú, takže dostanú z verejných zdrojov presne 0 EUR.
„Pýtam sa: Prečo dostáva z verejných zdrojov jeden občan 700 EUR? A prečo iný občan 0 EUR? Keby vo verejných zariadeniach boli občania bez príbuzných, alebo s takými príbuznými, ktorí nemajú peniaze na doplácanie služby, bolo by to v poriadku. Lenže do verejných zariadení, kde sa umelo drží nízka suma platby od klienta sa väčšinou dostávajú občania na základe politického klientelizmu, korupcie a rodinkárstva. Príbuzní politikov a regionálnej elity. Toto je odpoveď na to, prečo zákon rozdelil odkázaných seniorov na dve skupiny, aby si politici vytvorili štát v štáte – zvyhodnené miesta pre príbuzných a známych. Treba tomu povedať rázne STOP“, dodáva rozhorčene Ghannamová.

RIEŠENIE?
Rovnaké podmienky, administratíva a financovanie bez ohľadu na to, či ide o prijímateľa u verejného a neverejného poskytovateľa aj čo do výšky čerpania verejných zdrojov, tak aj do lehôt na umiestnenie, či administratívu procesu. K tomu je však nevyhnutné odtrhnúť finan-

covanie verejných poskytovateľov od rozpočtov samosprávnych zriaďovateľov a celý model financovania zjednotiť bez ohľadu na zriaďovateľa. Zároveň je nutné vrátiť sa k tzv. „Mihálovej novele“ – teda k povinnosti úhrady minimálne 50 % nákladov na službu u každého prijímateľa, bez ohľadu na to či je prijímateľ umiestnený u verejného, alebo neverejného poskytovateľa. Výnimku by mali tvoriť iba tí prijímateľa a ich príbuzní, ktorí preukážu nedostatok zdrojov na hradenie 50%tnej úhrady za službu.

Porušovanie práva na dostupnú zdravotnú starostlivosť
Podľa čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky: „Každý má právo na ochranu zdravia. Na základe zdravotného poistenia majú občania právo na bezplatnú zdravotnícku starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky.“

Podľa novely zákona 578/2004 Z.z. platnej od 1.7. 2014 môžu zdravotné poisťovne uzatvoriť zmluvu so zariadením sociálnych služieb o platení úhrady za 9 úkonov zdravotníckej starostlivosti. Novela bola schválená na nátlak poskytovateľov sociálnych služieb, ktorí argumentovali nutnosť poskytovania zdravotníckej starostlivosti svojim klientom a faktom, že ide o občanov, ktorí si celý život platili poistenie a majú nárok na jeho čerpanie. Novela sa však minula účinkom. Tým, že poisťovne nemajú „povinnosť“, ale len „možnosť“ uzatvoriť so sociálnym zariadením zmluvu o úhrade, tak celú novelu viac menej odignorovali a na žiadosti sociálnych zariadení odpovedajú záporne.

RIEŠENIE?
Je nutné zmeniť „možnosť“ na povinnosť a preplácať by sa nemalo len 9 zdravotníckych úkonov, ale všetky, ktoré sú v sociálnych zariadeniach vykonávané na dennodennej báze.

eniach vykonávané na dennodennej báze.

Porušovanie rovnakých podmienok v poskytovaní služieb
ÚSTAVA hovorí v čl. 55 ods.2: „Slovenská republika chráni a podporuje hospodársku súťaž. Podrobnosti ustanoví zákon.“

Zákon 136/200 o hospodárskej súťaži – Dôvodová správa: „Význam právo hospodárskej súťaže spočíva v eliminácii vytvárania umelých bariér na trhu výrobkov, prác a služieb.“

Ústavný súd (ÚS):
V roku 2010 sa na Ústavný súd obrátila skupina poslancov NR SR, ktorá napadla nový zákon o sociálnych službách 448/2008 z protiústavnosti, z dôvodu obmedzenia v hospodárskej súťaži a v získavaní klientov. Nález ÚS dal poslancom z časti za pravdu.

PL. ÚS 13/2009 2/2010:
Nemožno legitimizovať také legislatívne opatrenie alebo iný obmedzujúci zásah, ktoré úspech určitej skupiny podnikateľov alebo osôb uskutočňujúcich inú zárobkovú činnosť v zákonom vytvorenom konkurenčnom (trhovitom) prostredí bez ústavne akceptovateľného dôvodu (cieľa) neodôvodnene sťažuje alebo dokonca priamo vylučuje v prospech úspechu inej skupiny podnikateľov alebo skupiny ďalších subjektov uskutočňujúcich inú zárobkovú činnosť. Znevýhodnené postavenie neverejných poskytovateľov sociálnych služieb pri prístupe k hlavnému predmetu ich činnosti nemožno ospravedlňovať ochranou fiskálnych záujmov obcí a vyšších územných celkov. Účelom zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom

podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“) totiž nie je a ani nemôže byť uspokojenie či ochrana fiskálnych záujmov obcí a vyšších územných celkov, ale zabezpečenie dostupnosti a čo najvyššej kvality sociálnych služieb pre fyzické osoby, ktoré sú na ich poskytovanie odkázané. Podnikateľská alebo iná zárobková činnosť vo sfére sociálnych služieb stráca svoju podstatu a zmysel, ak zákonom ustanovený mechanizmus určitej skupine poskytovateľov sociálnych služieb reálne neumožňuje získať „vlastnú klientelu“.

REALITA:
Napriek nálezu ÚS a napriek novele, ktorá po ňom umožnila, aby si prijímateľ vybral poskytovateľa, trh poskytovania sociálnych služieb v SR je naďalej deformovaný tým, že verejní poskytovatelia sú zvyhodnení pred neverejnými a neverejným sú kladené bariéry v poskytovaní služieb. **Verejní poskytovatelia** dostávajú od VÚC minimálne 2/3 financií potrebných na zabezpečenie služieb zo spoločných „verejných zdrojov“ – z rozpočtu samosprávy (z podielu daní), a to vopred. **Ne-verejní poskytovatelia** v službách hradených VÚC nedostávajú vopred na kapacitu nič, nanajvýš iba jednu tretinu na konkrétneho seniora (aj pri ZOS a ZPS), a aj to oneskorene od jeho prijatia, niekedy nič, hoci neverejní poskytovatelia vlastne plnia obligatórnu funkciu samosprávy. Či vôbec príde jedna tretina na už ubytovaných seniorov a koľko to vlastne bude, nie je jasné do konca prvého štvrtroka kalendárneho roka...
Podľa Márie Mäsiarovej, ktorá riadi sociálne zariadenie neverejného poskytovateľa v Solčanoch pri Topoľčanoch sú podmienky pre verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych

služieb neporovnateľné. Ako povedala, „v našom zariadení sme 2 roky poskytovali sociálnu službu ľuďom bez príjmu. Za 3 roky sme mali 16 takýchto seniorov. Nedostali sme na nich z VÚC príspevok na odkázanosť včas a už vôbec sme nedostali príspevok na prevádzkové náklady, hoci sa ten rok pred voľbami nitriansky župan v médiách hrdil koľko miliónov v rozpočte ušetril. Nemohli sme tých ľudí nechať na ulici, zvyšok sumy nám nik neplatil a vytvoril sa nám tak dlh vyše 30 000 EUR. Naša nezisková organizácia si na to musela zobrať úver, ktorý konateľka ručila svojim súkromným majetkom.“

Podľa predsedníčky Asociácie poskytovateľov sociálnych služieb Milady Dobrotkovej je takýto postoj štátu a samosprávy voči klientom neverejných poskytovateľov aj voči samotným poskytovateľom nepochopiteľný. „Ved' neverejní poskytovatelia vznikli preto, lebo štát nemal dostatok zariadení a nemal ani dostatok zdrojov na ich vybudovanie. Vybudovali, alebo zrekonštruovali sme ich z 90 % zo súkromných zdrojov a zaviazali sme sa robiť „verejnoprospešnú“ činnosť bez nároku na zisk, s presvedčením, že sme rovnocenným partnerom štátu a samosprávy. Kam pôjdu seniori umiestnení u nás, ak v dôsledku nespravodlivého financovania zanikneme? Nerozumiem postoj samosprávy a štátu. Robíme za samosprávu to, čo má robiť ona – staráme sa o takmer 9 000 odkázaných ľudí, zamestnávame vyše

7 000 zamestnancov a každá novela zákona akoby sa snažila zlikvidovať nás“, dodáva.

Samotné MPSVaR SR konštatuje, že ku koncu roku 2013 boli príjmy neverejných poskytovateľov (z rozpočtov samospráv, z úhrad klientov a darov klientov) 8,21 mil. EUR, pričom ich reálne výdavky na službu pre ich klientov boli až 10,15 mil EUR, z čoho vyplýva, že 2 mil EUR na zabezpečenie služby museli neverejní poskytovatelia hradiť z iných – súkromných zdrojov. Podľa generálneho sekretára Slovenskej katolíckej charity Radovana Gumuláka je toto reálny dôkaz, že neverejní poskytovatelia nezarábajú na starostlivosti o odkázaných seniorov. Naopak, na tejto službe verejnosti prerábajú a keby neboli schopní presvedčiť o nutnosti svojej misie sponzorov, už by boli

na základe ekonomických pravidiel dávno zanikli.

Ako sa však zhodujú neverejní poskytovatelia sociálnych služieb a príbuzní ich klientov, zabezpečenie základných potrieb odkázaných seniorov nemôže stáť len na ochote sponzorov. Budú spoločne žiadať parlament a vládu, menovite predsedu NR SR a tiež premiéra, aby dostali záväzkom ústavy. K tomuto zápasu chcú prizvať aj širšiu verejnosť. Preto chcú pokračovať v zbieraní podpisov občanov pod petíciu „Za spravodlivé financovanie sociálnych služieb“, ktorú doteraz podpísalo 51 000 občanov. Do parlamentných volieb chcú vyzbierať 100 000 podpisov, preto chcú na jeseň osloviť aj verejnosť.

Eva Gantnerová

**Pomôžme
NAŠIM
STARKÝM!**

Seniori, ich deti a vnuci:
Vstúpte do Združenia seniorských prijímateľov sociálnych služieb – a ich blízkych, aby sme spoločne mohli ovplyvňovať podmienky staroby a služieb v odkázanosti. Seniori, iba takto dokážete zlepšiť starostlivosť o seba, keď ju už budete potrebovať. Deti a vnuci seniorov, ktorí sú už dnes nevládni a odkázaní, prihláste sa k nám. Spolu dokážeme zlepšiť legislatívu a ňou financovanie i kvalitu sociálnych služieb.

Stačí, ak vyplíšete prihlášku a pošlete ju na adresu:

**Združenie seniorských
prijímateľov sociálnych služieb**
Fedákova 5
841 02 Bratislava

Združenie
seniorských
prijímateľov
sociálnych
služieb

PRIHLÁŠKA

PREHLÁSENIE

Mám záujem stať sa členom Združenia seniorských prijímateľov sociálnych služieb (ZSPSS) a za týmto účelom poskytujem Predsedníctvu ZSPSS nasledovné údaje:

Meno

Adresa

ČOP

Telefón

E-mail

Záujem o druh členstva (výber podčiarknuť):

- 1. Člen (prijímateľ sociálnych služieb, členské 0 EUR ročne)**
- 2. Pridružený člen (členské 10 EUR ročne)**

Záujem o prácu v sekcii (výber podčiarknuť):

- 1. Sekcia prijímateľov sociálnych služieb**
- 2. Sekcia príbuzných prijímateľov sociálnych služieb**
- 3. Sekcia lobingu a legislatívy**
- 4. Sekcia odborníkov**
- 5. Sekcia komunikácie, osvetu a dobrovoľníctva**
- 6. Sekcia poskytovateľov**

V

Dňa

Podpis

Spomienky z detstva sú DÔLEŽITÉ

Preto je detstvo obdobím, kedy by sme všetci mali zažiť pocit bezpečia, ochrany, lásky a podpory. Deťom v našej Náruči záchrany ich mamy také detstvo vytvárajú, našli v sebe silu a odišli z prostredia, ktoré nebolo ochotné s láskou prijať nový život. Hoci do neznáma, inštinktívne sa vydali hľadať pokojné miesto pre svoje mláďa. Aby však dokázali pokračovať aj ďalšom živote, je potrebné ich podporiť.

Pomohli nám v tom aj adlerovskí terapeuti, ktorí navštívili Náruč záchrany. Alfred Adler (1870 – 1937) bol psychológ, stúpenec Sigmunda Freuda, ktorý však neskôr vytvoril vlastný koncept individuálnej psychológie. Úlohou individuálnej psychológie je zistiť a korigovať životnú líniu (nevedomý projekt, plán), ktorá sa formuje v najranejšom detstve a vytvára kosť životného správania sa osobnosti: určuje jej charakteristické konanie, spôsob prekonávania životných ťažkostí a podobne.

Prvým adlerovským terapeutom bol Alain Drimmer so svojou partnerkou, Sylvie Ponty. S francúzskym šarmom dokázali naše matky vyspovedať tak, že to mamičky vnímali ako nes-

Sofinka a Lacko v záhrade zažívajú svoje obyčajné detské hry. Našťastie ani nespoznali, aké to je, keď je doma nepokoj, hluk, krik, hádky, bitky. Ich mamy ich od takéhoto detstva ochránili.

Alain Drimmer sa vo svojej súkromnej praxi ako terapeut a poradca zaoberá krátkodobou terapiou dospelých, rodín a párov, trénuje aj personál nemocníc a detských jasí. Sylvie Ponty (dáma vpredu), bývalá baletka, do terapií zaujímavu a vhodne zapája aj svoje skúsenosti z tanca. Obaja k nám prišli vďaka členke nášho združenia a psychologičke Daniele Čechovej (v strede).

mierne pútavý rozhovor a zverili sa so svojimi problémami a úzkosťami, ako keby terapeutov poznali celý život. Pozorne si ich vypočuli a potom logicky, stručne a nepochopne vyriešili ich problém, ktorý vlastne v sebe niesol aj riešenie, len naše mamičky ho nevideli. Napríklad jedna má problém, že si k sebe veľmi púta dieťa, priniesla by mu aj modré z neba, dieťa je potom extrémne požadovateľné a zotročaná matka z toho unavená a podráždená, lebo nedokáže vyhovieť svojmu dieťaťu. Alain sa pýtal, či sa snaží byť dieťaťu otcom aj matkou, ona, že áno, aby dieťa nebolo o nič ukrátené. Načo jej s úsmevom povedal: „Ale o to sa ani nesnažte, to sa vám nemôže podariť. Lebo otcom mu nebudete nikdy, buďte mu len dobrou matkou, to je vaša úloha.“ Ako odzbrojujúco jednoduché a pritom pravdivé!

Kanadská terapeutka Marion Balla sa do Náruče záchrany vybrala po 3 náročných dňoch, kedy viedla odborný seminár Zvládanie životných zmien, ktorý organizovala Slovenská Adlerovská spoločnosť. Napriek tomu sa pustila si vypočuť ich problémy našich mamičiek. Všetky sa týkali prakticky jednej veci – obavy z budúcnosti, z bývania, kam sa podejú, keď budú musieť odísť z Náruče záchrany. Na to im Marion pokojne vysvetlila, že je to jedna zo životných zmien, ktorá ich čaká, no život je stále plný zmien, zažíva ich každý, takže v tom nie sú sami, sú mechanizmy, ktoré im pomôžu a záleží aj na tom, ako budú túto zmenu vnímať. Ešte dlho po odchode terapeutov boli mamičky plné dojmov zo stretnutí s výnimočnými ľuďmi, ktorí im pritom poskytli úplne jednoduché, no dôležité veci: svoj záujem a svoj čas.

www.adleriantherapy.sk

Terapeutka Marion Balla (prvá zľava), nesmierne optimistická a komunikatívna, hneď našla spoločnú reč aj s najmladším účastníkom skupinovej terapie.

usmej sa mama

Aj tento rok sa vybrali k Senekým jazerám, aby zmenili prostredie, aby oprostené aspoň na 5 dní od domácich povinností sa mohli plne venovať svojim deťom, vyhrať sa s nimi, vyšantiť, ale aby hry aj vedeli správne využiť vo vedení svojho dieťaťa. Časť pobytu strávili s liečebnou terapeutkou Andrejkou a časť pobytu s psychologičkou Danielou Čechovou, ktorá sa im venuje dlhodobo, takže ich dôverne pozná a vie, ako na ich problémy, nielen výchovné, zareagovať.

Asi najzákladnejším atribútom šťastného detstva je usmiata mama. Aby si aj naše mamy našli dôvod na úsmev, pripravujeme pre ne týždenný pobyt mimo Náruče záchrany, ktorý strávia so svojimi deťmi pod vedením liečebných terapeutiek. Tie pomáhajú matkám riešiť výchovné situácie s úsmevom, pozorovaním detí, mamičiek a ich interakcie, ponúkajú mamám svoje odporúčania, ktoré im potom pomáhajú v ďalšej výchove.

Terapeutku Andrejku si Valika a Renátka obľúbili okamžite.

Aj v Senci zažili detstvo ako sa patrí – aj s lezením po stromoch. Celý týždeň sa tak usmievali nielen mamy, ale aj deti.

Pobyt by nebol možný bez osvietených sponzorov, v tomto prípade pani Kataríny Czúczovej a spoločnosti CZ Slovakia, ktorá tento projekt podporuje už niekoľko rokov. Našla si aj čas na návštevu mamičiek a detí, ďakujeme!

SLNIEČKO svieti aj na týrané ženy a deti

Pri vstupe do krízového strediska nás trochu nesmelo privítalo asi 6-ročná Lucka. Stále sa okolo nás točila, doniesla nám ukázať svoju novú bábiku... Ako sme sa dozvedeli neskôr, už takéto malé stvorenie si zažilo peklo násilia. Aký je jej príbeh? Aj to sa dočítate v nasledujúcich riadkoch.

Centrum Slniečko, n.o., sa zaoberá odbornou pomocou a krízovou intervenciou týraným, sexuálne zneužívaným deťom a obetiam domáceho násilia. Odborníkom z Centra Slniečko sa podarilo v Nitrianskom kraji vytvoriť ucelený komplexný systém pomoci týraným, sexuálne zneužívaným, zanedbávaným deťom, deťom a rodinám v kríze a obetiam domáceho násilia.

BOLÁVÉ OSUDY

Na krízovej linke s deťmi komunikujú odborníci o ich bolestiach spojených s týraním, sexuálnym zneužívaním,

šikanovaním, drogovou závislosťou či nepochopením zo strany dospelých, rovesníkov. Niekedy stačí len s dieťaťom viac hovoriť, viac sa o neho zaujímať, nájsť si na neho čas aby sa zabránilo tragédii... Staršie deti už sami prichádzajú do Intervenčného centra Slniečko. Pomáhame im formou poradenstva, terapie, arteterapie, muzikoterapie, či ergoterapie aby dokázali spracovať traumu spôsobenú násilím.

V prípade, ak obidvaja rodičia zlyhávajú a nevedia alebo nechcú poskytnúť dieťaťu bezpečie, ochranu, zámerné mu ubližujú, poskytujeme krízovú intervenciu dieťaťu v Krízo-

vom stredisku Slniečko, kde dieťa môže byť umiestnené na základe dohody s rodičom alebo formou súdneho rozhodnutia. V prípade násilia páchaného aj na matke, je krízové stredisko pripravené prijať s dieťaťom aj matku. Ročne pomáhame v krízovom stredisku viac ako 50-tim klientom. V prípade, ak sa matka s dieťaťom ani po pobyte v krízovom stredisku, ktorý môže byť najviac 6 mesiacov nemá kde poďieť, tak má možnosť ešte najviac na 24 mesiacov využiť možnosť ubytovania a služieb v „Bezpečnom dome“. Všetky centrá majú formu rodinných domov, aby čo najviac pripomínali ozajstný bezpečný domov.

AKTÍVNE SLNIEČKO

Vďaka podpore Nórskeho finančného mechanizmu a štátneho rozpočtu sme otvorili nové špecializované zariadenie Bezpečný ženský dom. Pripravujeme vzdelávacie aktivity zamerané na prevenciu sekundárnej viktimizácie (druhotného týrania detí spôsobeného necitlivým zaobchádzaním tých, čo majú ochraňovať) detských obetí sexuálneho zneužívania formou vzdelávania cez metodický film „Modriny na duši“, ktorý ukazuje nielen to, kde v systéme ochrany detí robíme my odborníci chyby, ale aj to, ako ich napraviť. Tiež pripravujeme kampaň

k 19. novembru – Svetovému dňu prevencie násilia a chystáme sa rozbubnovať Slovensko, aby viac počúvalo hlas detí.

NAJVÄČŠIA POMOC PRE TÝRANÉ ŽENY A DETI?

Niekedy stačí naozaj málo, láskavý prístup. Tým, že k nám prichádzajú často matky s deťmi len tak, ako doslova narýchlo ušli z prostredia plného násilia, často úplne bez ničoho, je veľmi dôležité, aby si mali čo obliecť a čoho sa najesť. Ľudia prostredníctvom nás často pomáhajú práve formou oblečenia, potravín, alebo nám poskytnú 2 – 3 % zo zaplatenej dane. Samozrejme, že by sme nemohli prevádzkovať jednotlivé centrá bez podpory štátu a samosprávy. V tejto oblasti je už dlhoročne našim želaním zjednotené, transparentné financovanie s ohľadom na kvalitu poskytovaných služieb bez rozdielu či je zariadenie štátne alebo neštátne... Pre oblasť násilia páchaného na deťoch ale aj na ženách chýba dobudovanie podporných systémov, multidisciplinárnej spolupráce, zvýšenie odbornosti v téme násilia, jeho identifikácie a intervencie. Ale aj

väčšia podpora zo strany štátu. Malá Lucka si doma zažila týranie, bitky, hlad, priväzovanie... To, že s ňou nie je nič v poriadku si všimla detská lekárka pri náhodnej prehliadke, keď s ňou prišla pani učiteľka, že si pri hre vonku udrela ruku. Všimla si aj iné „zvláštne“ poranenia, drobné rezné rany a modriny. Našťastie odborníci reagovali hneď a tak možno zachránili malej Lucke život. Už len

Detská linka záchrany
0800 12 12 12
v pracovných dňoch od 15,00 – 20,00

Krízová linka pre obete domáceho násilia
0905 511 512
v pracovných dňoch od 8,00 – 18,00

Centrum poradenstva prevencie a advokácie
0917 545 808
www.centrumslniecko.sk

zopár dní bude v krízovom centre. Čaká ju nové prostredie u náhradných rodičov, ktorí dúfame, jej dajú veľa lásky, ktorú tak veľmi potrebuje. Lucka mala šťastie. Na ľudí, ktorým nebola ľahostajná. O takýchto ľuďoch je citát od R. Rollanda: „Nech sa nesúžia Tí, čo sú nešťastní, veď Tí najlepší z ľudstva sú pri nich.“ A mňa veľmi teší, že mám tú česť stretávať každodenne tých najlepších z ľudstva, nezištne pomáhajúcich. Mojm prianím je, aby malo Slovensko takýchto ľudí čo najviac a obetí násilia čo najmenej.

Mgr. Mariana Kováčová
riaditeľka

Firemní dobrovoľníci pre Náruč záchrany

Firemné dobrovoľníctvo predstavuje angažovanosť firmy prostredníctvom zamestnancov v prospech svojho okolia. Je to iniciatíva podnikateľských subjektov, ktoré vedú k aktívnej podpore miestnych mimovládnych organizácií (resp. komunít), ako aj svojich zamestnancov, aby sa zapojili do dobrovoľníckych aktivít. Tieto iniciatívy plánujú, organizujú a realizujú priamo zamestnanci a manažéri firmy. Firemné dobrovoľníctvo sa spája s poskytnutím času, energie, znalostí a schopností, ktorými firma disponuje. Spoločnosť Johnson Controls takto ponúkla svojich zamestnancov, ktorí prišli ukázať seniorom krásu sveta cez vyumývané okná.

A za túto pomoc ďakujem našej bývalej dobrovoľníčke z programu Adoptuj si starých rodičov Katke Lahuovej, ktorá to vo svojej firme navrhla a okrem umytých okien sme od firmy získali 1000 USD na zútulnenie našej jedálne, ktorá by sa vo večernom čase mala stať pre našich seniorov klubovňou. **ĎAKUJEME!**

Ľšlo o dobre zohratý tím, čo bolo vidno z rýchlosti a kvality ich práce. Umývali okná, mali dobrú náladu a aj s našimi seniormi sa stihli porozprávať.

A akí sú pracovití, dokázali, keď sa v piatok o 13,00 po brigáde v Náruči záchrany ešte vybrali späť do zamestnania.

Hniezda záchrany majú svoju knihu

A v nej sa dozviete o všetkom, čo vás zaujímalo o Hniezdach záchrany. Ako sa zrodila myšlienka založiť ich, kde a koľko ich je, aké príbehy sa za nimi skrývajú a kam sa misia záchrany nechcených novorodencov na Slovensku posunula. Všetky informácie z prvej ruky, od zakladateľky Hniezd záchrany Anny Ghannamovej.

Podľa samotnej autorky je kniha najmä o projekte Hniezdo záchrany, ktoré pred 11-timi rokmi s priateľmi založila, ale aj o spoločenskom a sčasti aj autobiografickom kontexte, v ktorom nielen Hniezda záchrany, ale celá misia občianskeho združenia Šanca pre nechcených vznikala a rozvíjala sa. Ako povedala Anna Ghannamová: „Chcela som zrekapitulovať nielen to ako vznikli Hniezda záchrany, ale aj prečo vznikali a kam posunuli nielen našu organizáciu, ale aj mňa samotnú. Možno bude pre mladých ľudí inšpiráciou, aby sa nebáli realizovať svoje sny a verím, že odhalenie „nechcených tajomstiev“ dokáže zmeniť predsudky verejnosti voči matkám a rodičom v núdzi na pomoc. Aby sa svojich detí nemuseli vzdávať.“

Kniha obsahuje nielen chronológiu vzniku projektov Hniezdo záchrany, Náruč záchrany a Kolíska záchrany občianskeho združenia Šanca pre nechcených, ale aj príbehy reálnych kazuistík, v ktorých však boli pre dodržanie anonymity zmenené mená. „Prelínanie množstva reálnych prípadov a odborného pohľadu na problematiku robí knihu autentickou a mimoriadne pútavou. Spojením teoretických poznatkov a profesionálnych skúseností z domáceho prostredia i zahraničia sa predložená publikácia stáva výborným sprievodcom nielen pre odborníkov v pomáhajúcich profesiách, vrátane sociálnych pracovníkov, ale aj pre študentov, mladých ľudí a širšiu verejnosť...“ napísala recenzentka knihy prof. PhDr. Martina Mojtovej, PhD., vedúca katedry sociálnej práce a sociálnych vied FSV a Z UKF v Nitre. Jej vznik kladne hodnotí aj druhý recenzent prof. MUDr. Mirko Zibolen, CSc., ktorý je hlavným odborníkom Minister-

Nechcené tajomstvá červeným perím života a bielym perím nádeje pokrstili a úryvky prečítali podporovatelia Hniezd záchrany obľúbení herci Ivana Kuxová a Marek Majeský.

stva zdravotníctva SR pre neonatológiu: „Kniha je na jednej strane úžasnou výpoveďou a svedčbou, na druhej strane však aj zdrojom údajov a potrebných faktov, vrelo ju odporúčam...“ Vydanie publikácie financovala Nadácia J&T v rámci projektu „Kolíska záchrany“, teda projektu prevencie voči vzdávaniu sa detí rodičmi. Panta Rhei sa stalo partnerom knižky a celý výtazok z predaja pôjde do občianskeho združenia Šanca pre nechcených.

NADÁCIA J&T

Panta Rhei

Úryvok z knihy Nechcené tajomstvá

Na večierku s družobnou školou z NDR vyzerali lepšie, než modelky z Burdy. A mali úspech. Veľký. V takom prípade nemôžu byť predsa nedostatky v nemčine problém. Reč tela a hormónov nepotrebuje tlmočníka. Eva zašla ďalej, ako pôvodne čo i len tušila. Jediné, čo si z tej noci pod neprívetivou, sľaby vojenskou čiernou dekou odniesla, bola otázka: A to má byť všetko?

Spolužiačky sa rehotali: „To vieš, prvý sex býva vždy o ničom, ale už to bude len lepšie,“ chlácholila ju Renáta, ktorej internátne nočné dobrodružstvá by dokázali zahanbiť aj dievčatá z Križnej. „Pozri sa, ber to pozitívne, už nie si panna, misia bola splnená,“ ukončila začínajúcu polemiku Staňa. Čím viac bolo dní prekladaných diskotékami a prednáškami, tým menej bolo spomienok na nemeckú epizódu. Eva už na ňu takmer zabudla. Sedela na internátnej chodbe, súkala do seba už piatu kávu s nádejou,

že každým hltom kofeínu do seba naleje aj dejiny literatúry. Stres ale zvládala dobre. Preto to spolužiačky trochu prekvapilo, keď po vyvolaní jej mena docentom namiesto do jeho pracovne letela na záchod. Brala to však športovo: „Asi som to prehnala so sladkosťami, veď viete, že pri učení sa v jedle nekontrolujem,“ nádejala sa viac seba ako kamarátkam vysvetliť rannú nevoľnosť. Keď však na ňu prišla aj druhé a tretie ráno a to, čo malo prísť, neprišlo, začala chápať. A rátať.

NUDA? V NÁRUČI ZÁCHRANY NIE!

Každý deň je príležitosťou zažiť niečo pekné, čo seniorov poteší a povzbudí. Dni všedné striedajú dni plné zážitkov, ktoré si naši seniori uchovávajú a ktoré im aj po čase vyčarujú úsmev na tvári. Na oslavách Náruče záchrany ani na výlete nudu určite nezažili!

Seniorov prišli pozdraviť aj páni starostovia: Martin Zaťovič z Dúbravky a Jozef Krúpa zo Záhorskej Bystrice.

Kačičky zo spoločnosti Siko deťom chutili.)

Čo by to bolo za oslavu bez darčiekov! Pre mamičky s deťmi aj pre seniorov ich, ako každý rok, darovala spoločnosť dm. Ďakujeme.

Na oslavu sa seniori tešili: Z pripravených spevníkov si spoločne zapievali obľúbené pesničky.

Výlet do Bojne si so seniormi užila aj zástupkyňa riaditeľky v Solčanoch Mária Mäsiarová.

Na oslave v Solčanoch do tanca zahrála hudobná a spevácka skupina Disk.

PO KVAPKÁCH MAĽUJEME RUŽOVÝ SVET

Každý deň môže byť ružovejší, ak v sebe nájdeme silu pomáhať.
Aspoň po kvapkách.

Podporujeme OZ Šanca pre nechcených.

Lucka[®]
Tvoj vodný anjel